

RECENZJA KSIĄŻKI POD REDAKCJĄ JERZEGO WILKINA
TEORIA WYBORU PUBLICZNEGO.
WSTĘP DO EKONOMICZNEJ TEORII POLITYKI
I FUNKCJONOWANIA SFERY PUBLICZNEJ

Wydawnictwo Naukowe Scholar 2005

Honorata Sosnowska

**Szkoła Główna Handlowa i Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości
i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego**

Książka przedstawia wprowadzenia do wybranych nurtów teorii publicznego wyboru. Teoria publicznego wyboru zajmuje się opisem i analizą wyborów publicznych o charakterze ekonomicznym lub politycznym. Jako metody badawczej używa się narzędzi stosowanych w ekonomii. Z tego powodu, a także z powodu ścisłych związków wyborów w sferze publicznej z gospodarką, dziedzina ta zaliczana jest do nauk ekonomicznych. Należy jednak podkreślić związki teorii publicznego wyboru z innymi naukami społecznymi takimi jak politologia, socjologia czy (moim zdaniem w mniejszym stopniu) prawo. W literaturze polskiej brakowało do tej pory podręcznika, który w miarę w szeroki sposób wprowadzałby w liczne zagadnienia teorii publicznego wyboru. Prezentowana książka zapełnia tę lukę. Przeznaczona dla studentów nauk ekonomicznych, może być także wykorzystana przez specjalistów z innych dziedzin zainteresowanych problematyką publicznego wyboru.

Książka składa się z krótkiego wstępu, napisanego przez Jerzego Wilkina i dziesięciu rozdziałów. Każdy rozdział poświęcony jest innej problematyce, żaden autor nie napisał więcej niż dwa rozdziały. Większość autorów to pracownicy lub doktoranci Katedry Ekonomii Politycznej Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Problematyka dobrana jest w sposób autorski. Pozwala jednakże zorientować się w charakterze zagadnień omawianych przez teorię publicznego wyboru, a także sposobu ich analizy. Rozdziały książki są następujące:

1. „Teoria publicznego wyboru – *homo oeconomicus* w sferze polityki” – Jerzy Wilkin
2. „Ewolucja sfery publicznej w gospodarce” – Joanna Siwińska

3. „Teoria wyboru społecznego” – Maciej Jakubowski
4. „Ekonomiczna teoria demokracji Anthony’ego Downsa” – Tomasz Michalak
5. „Ekonomia konstytucyjna – ekonomia polityczna ładu gospodarczego” – Katarzyna Metelska-Szaniawska
6. „Ekonomiczna teoria władzy ustawodawczej i sądowniczej” – Katarzyna Metelska-Szaniawska
7. „Podstawy ekonomicznej teorii biurokracji” – Piotr Tłaczała
8. „Dobra publiczne i dobra wspólne” – Maciej Jakubowski
9. „Analiza grup interesu” – Piotr Tłaczała
10. „Pogoń za rentą przy pomocy mechanizmów politycznych” – Jerzy Wilkin

Tak przedstawiony dobór zagadnień daje pojęcie o głównych problemach teorii publicznego wyboru i stosowanych w niej metodach. Czasami dobór problematyki może być dyskusyjny, jak np. włączenie ekonomicznej analizy prawa do teorii publicznego wyboru. Osobiście nie sędzę również, aby nowa ekonomia instytucjonalna miała być częścią teorii publicznego wyboru. Są między nimi oczywiste związki, ale nowa ekonomia instytucjonalna jest odrębną dziedziną. Brakuje mi dokładnego opisu zagadnienia handlu głosami oraz wyjaśnienia dlaczego to manipulowanie okręgami wyborczymi zwykle nie daje spodziewanych rezultatów. Jednakże problematyka teorii publicznego wyboru i związanych z nią zagadnień jest tak obszerna, że każdy dobór materiału może zostać uznany za niekompletny lub nie całkiem reprezentatywny. Jak w każdej książce tego typu pewne zagadnienia można by opisać lepiej. Mnie nasunęło się kilka następujących uwag.

Prezentowane zagadnienia przedstawione są za pomocą prostych modeli wzbogaconych o opis słowny. Niekiedy przydałby się porządny formalny opis. W bardzo ciekawych rozdziałach 6 i 7 jest trochę za dużo specjalistycznego żargonu (legislatywa, legislacja, egzekutywa, biurokracja, biuro, administracja, urząd), którego sens niekoniecznie musi być jasny dla czytelnika. Zupełnym horrorem, z którym zresztą stale się spotykam, jest tłumaczenie nazwy gry „chicken” jako „kurczęta” (str. 163). Po polsku jest to gra w tchórza, gra w cykora, a gdyby pójść za duchem angielskiego idiomu – to byłoby to „zajęcze serce”. Idiomy nie zawsze tłumaczy się dosłownie, zwłaszcza, gdy tłumaczenie dosłowne jest bez sensu.

Jednak jak już pisałam, każda tego typu publikacja będzie miała części dyskusyjne, czy też niedokładne. Nie zmienia to faktu, że książka porusza ważne i ciekawe zagadnienia, a także daje podstawową wiedzę w tej dziedzinie. Jako osoba zajmująca się od lat spokrewnioną z teorią publicznego wyboru, teorią społecznego wyboru, bardzo się cieszę, że taka książka powstała i tylu autorów weszło w tę problematykę. Autorom i wydawnictwu SCHOLAR należą się gratulacje.